
Državni izpitni center

M 1 1 2 2 0 1 1 4

SESSIONE AUTUNNALE

**SLOVENO COME LINGUA SECONDA
NEL TERRITORIO BILINGUE
DELL'ISTRIA SLOVENA**

SOLUZIONI

Lunedì, 29 agosto 2011

MATURITÀ GENERALE

Izpitna pola 1**A) Bralno razumevanje**

1. Soteska pod ustjem Koželjskega grabna, skozi katerega odteka hudourni potok Borovnica.
(1 + 1) 2 točki
2. V 3. odstavku. »Izhodišče za vzpon ... na rob planotaste Menišije« **2 točki**
3. 5. odstavek, pred prepadi: »ponekod nad precejšnjimi prepadi ...«
(Če so omenjena le vlažna in drsljiva tla ob dežju namesto prepadov, 1 točka.) **(1 + 2) 3 točke**
4. Na Danteja Alighierija **2 točki**
5. a) Brezno nad Tolminom.
b) Baje je bil v njej Dante.
(Po smislu.) **(2 + 2) 4 točke**
6. Dantejevo *Božansko komedijo* z resničnim naravnim pojavom, naravnimi lepotami (kot raj), nasprotjem Pekla iz Božanske komedije.
(Po smislu, a naravne lepote/naravni pojav kot nasprotje vzdušju v Peklu (Božanska komedija) morajo biti omenjene, sicer 1 točka. Za odgovor o posrednem avtorjevem primerjanju Dantejeve jame in Pekla pri Borovnici 1 točka.) **3 točke**
7. Tišina tako močno prevzame človeka, da opominja/spominja na različne stvari.
(Po smislu. Odgovor: se sliši vodo – 1 točka.) **4 točke**

B) Poznavanje jezika, tvorjenje kratke besedilne vrste

1. Veliki Florentinec svari, da kdor vstopi, naj zunaj pusti kakršne koli/vse upe.
(Pravilna pretvorba, ustrezna zamenjava zaimka in pravopisno pravilna poved – 3 x 1 točka, skupaj **3 točke**.)

2.
a) ... ampak pravi paradiž zvokov narave.
b) kot bi poslušal simfonijo, ki jo orglajo trombe in bobni orkestra neponovljive narave.
(Po smislu.) (1 + 1, skupaj **2 točki**.)

3. $\frac{S}{2/S+S/2} + S + S$
(Vse ali nič – **3 točke**.)

4. 5, 6, 4, 3, 1
(Vsaka pravilna rešitev 1 točka, skupaj **5 točk**.)

- 5.
Glagol	Pridevnik	Samostalnik
<u>deževati</u>	<u>deževen/dežni</u>	<u>deževje</u>
<u>zresniti se/uresničiti</u>	<u>resen</u>	<u>resnoba/resnost/resnica</u>
<u>pretakati</u>	<u>pretočen</u>	<u>pretok</u>
- (Vsaka pravilna vrstica 1 točka, skupaj **3 točke**.)

6. Je zastarela, ob pomenski razlagi je kvalifikator star. (Po smislu.)
Izboklina in nabuhlina
Terminološko in frazeološko
(Vsaka pravilna vrstica 1 točka, skupaj **3 točke**.)

- 7.
Samostalnik	Orodnik dvojine	Rodilnik množine
<u>pot</u>	<u>s potema</u>	<u>poti</u>
<u>lestev</u>	<u>z lestvama</u>	<u>lestev</u>
<u>zob</u>	<u>z zobema</u>	<u>zob</u>
<u>barje</u>	<u>z barjema</u>	<u>barij</u>
- (Vsaka pravilna vrstica 1 točka, skupaj **4 točke**.)

8.

Osnovnik	Primernik	Presežnik
zahteven	<u>zahtevnejši</u>	<u>najzahtevnejši</u>
globok	<u>globlji</u>	<u>najgloblji</u>
<u>visok</u>	višji	<u>najvišji</u>

(Vsaka pravilna vrstica 1 točka, skupaj **3 točke**.)

9.

Glagol	Glagolski vid	Vidski par
pridemo	<u>dovršni</u>	<u>prihajamo/prihajali</u>
umirijo se	<u>dovršni</u>	<u>umirjajo se/umirjati se</u>
spoznati	<u>dovršni</u>	<u>spoznavati</u>
bo usmeril	<u>dovršni</u>	<u>bo usmerjal/usmerjati</u>

(Vsaka pravilna vrstica 1 točka, skupaj **4 točke**.)

10.

	Kje?	Od kod?	Kam?
rob	<u>na robu</u>	<u>z roba</u>	<u>na rob</u>
Pekel	<u>v Peklu</u>	<u>iz Pekla</u>	<u>v Pekel</u>
vas	<u>v vasi</u>	<u>iz vasi</u>	<u>v vas</u>
cesta	<u>na cesti</u>	<u>s ceste</u>	<u>na cesto</u>

(Upoštevamo tudi druge pravilne predložne zveze.)

(Vsaka pravilna vrstica 1 točka, skupaj **4 točke**.)

11. borovniški
peklenski
završki
tolminski

(Vsaka pravilna rešitev in zapis z malo začetnico 1 točka, skupaj **3 točke**.)

12. popravek h
Kažipot bo usmeril popotnika navzdol k zaselku Pristava in skozenj po strmi stezici
h gostišču Pekel.

1 točka

13.

Osebno lastno ime	Zemljepisno lastno ime	Stvarno lastno ime
Andrej	Pekel	Izleti po ljubljanski okolici
Stritar	Borovniščica	Pekel
Rok	Borovnica	Slapovi
Kušlan	Ljubljana	Okolica Ljubljane

(Po dve pravilni rešitvi v vsakem stolpcu – 1 točka, skupaj **3 točke.**)14. **Tvorjenje kratke besedilne vrste****15 točk**

VSEBINA

a) naslov

1 točka

b) uporaba performativnega glagola, kdo vabi, kam, koga, kdaj. Zbirno mesto, kako se do njega pride, plačilo skupnega prevoza, obleka, obutev. Kratka oznaka poti.
(Po smislu.)

do 9 točk
(5 + 2 + 2)

JEZIK

do 4 točke

jezikovna pravilnost (za 4 isto-/raznovrstne napake minus 1 točka)

DOLŽINA BESEDILA

1 točka

(+/- 11 besed in več minus 1 točka)

Izpitna pola 2

Slušno razumevanje

Transkripcija besedila

VONJ PO ZVEZDNIH UTRINKIH

V jasnih nočeh nas pogled v nebo očara. Včasih pa so ozvezdja, komete in utrinke povsem drugače doživljali naši predniki. V zvezi z vesoljnimi pojavi so se spletle številne vraže, ki so jih dojemali kot slaba znamenja, ponekod pa so prinašali tudi srečo.

Janina Jenko

O nekaterih nebesnih telesih vemo danes seveda mnogo več kot v preteklosti, še vedno pa pritegnejo poglede množice ljudi, denimo, sončni ali lunin mrk, kometi in zvezdni utrinke, ki jih lahko vidimo vsako jasno noč na katerem koli koncu sveta.

Naši predniki so z začudenjem in s strahospoštovanjem gledali v nebo. Ozvezdja so poimenovali po svetnikih, kot Voz sv. Elije, Ključ sv. Petra, Palica sv. Roka ali Jakoba ipd. V Lunini obliki so prepoznavali kovača ali zajca. Najbolj pa je pri opazovanju izstopalo ozvezdje Orion, ki je najsvetlejša na našem nebu.

ZMAGO ŠMITEK: In o njem so vedeli kmetje na Gorenjskem povedati, da varuje popotnike ponoči. Kadar so videli ozvezdje Orion, takrat jih je ščitil pred roparji ali drugimi napadalci in pred različnimi nevarnostmi. Kadar se je pa Orion skril za oblak, izginil s pogleda, takrat so se pa morali po ljudskem izročilu skriti ali se pa zelo varovati.

Tako etnolog profesor doktor Zmago Šmitek.

Kometi in utrinke pa so bili bolj napoved slabih časov in nesreč. Komete so pri nas poznali in poimenovali že pred stoletji. Tako ga je Megiser leta 1592 prvič imenoval lasata zvezda, Valentin Vodnik ga omenja kot zvezdo z metlo, pa repata zvezda so mu rekli. Očitno so torej vzbujali veliko pozornosti, ob tem pa številna imena zanj dokazujejo tudi bogastvo slovenskega jezika.

O zvezdnih utrinkih so vedeli povedati marsikaj tudi pri nas.

ZMAGO ŠMITEK: Tako na primer na Koroškem so govorili, da je to škopnik. In celo moj stari oče, ki je bil doma z avstrijskega Koroškega, je povedal zgodbo. Bilo je že proti večeru in nad gmajno je privršal tak zvezdni utrinek in padel nedaleč stran od njega, v roju isker. Vsaj tako mi je razlagal. No in domačini so rekli, da je to škopnik, torej neko bajno bitje, mitološko bitje, ki se je prikazovalo na nebu kot snop goreče slame. Za takega škopnika so verjeli, da je nevaren, zlasti otrokom, da lahko zažge hišo, da otroka zaduši v zibki, itn. Teh razlag je pravzaprav manj, mislim, da je to novejši pogled, pogled današnjega časa na utrinke. Včasih so rekli, da ko se zvezda utrne, neki človek umre in zato so tudi prepovedovali otrokom, da bi šteli zvezde ali pa da bi s prstom kazali nanje, kajti če se zvezda utrne, lahko pokažeš prav svojo zvezdo, tista, ki je tvoja, in takrat lahko pade z neba in ti boš umrl. Vsaj tako so razlagali te stvari.

Ponekod, vendar redko, pa utrinke prinašajo srečo.

ZMAGO ŠMITEK: V Indiji sem slišal nekaj takih razlag, da je to – napoveduje, če je ob določenih astroloških znamenjih, ob določenih koledarskih datumih itn. – to pomeni nek poseben znak.

1. Vraže o vesoljnih/nebesnih pojavih **2 točki**
2. č) **1 točka**
3. c) **1 točka**
4. b) **1 točka**
5. b), c), d) **(1 + 1+ 1) 3 točke**
6. ozvezdja, kometi, zvezdni utrinki **(1 + 1+ 1) 3 točke**
7. lasasta zvezda, zvezda z metlo, repata zvezda **(1 + 1+ 1) 3 točke**
8. popotnike **1 točka**
9. lahko zaduši otroka v zibki (po smislu)
ker bi se lahko utrnila njihova zvezda in bi to pomenilo njihovo smrt (po smislu)
(Jezikovno in vsebinsko ustrezna poved 2 točki; če je jezikovno neustrezna, 1 točka.)
(2 + 2) 4 točke
10. a) **1 točka**

Izpitna pola 3

Daljši pisni sestavek

Vsebina 20 točk, jezikovna pravilnost 5 točk, zgradba 7 točk, slog 3 točke; skupaj 35 točk

Vsebina	<p>a) <i>Zelo kratek povzetek bistva zgodbe 3 novel;</i> (Npr.: novele Vruja, Sveta Uršula, Šopek poljskih rož, Ruža Marija, Kako se je ženil Lukič ...)</p>	do 3 točke
	<p>b) <i>kako so izoblikovani ženski in moški značaji</i> (Npr.: strastno ljubeča, odkrita, svobodna, nekonvencionalna, odločna, pogumna Vruja in konvencionalni, tradiciji zavezan, šibak Juras; v ljubezni prizadeta, zapuščena, zato nerazsodno maščevalna Uršina mati Petra, v moč ljubezni verujoča Urša – Jakob in Urša sta žrtvi Petrinega maščevanja Jakobovemu očetu, ker se je ta poročil z drugo (ljubezen otrok je žrtev sporov med starši); cankarjansko hrepeneči liki moških in žensk, ki se začutijo – pripovedovalec in Mirja; močan, zaljubljen, pošten Uroš (mornar) in zaljubljena, nežna, hrepeneča Branislava se pred pričakovanim srečanjem z Urošem smrtno ponesreči; smešen posebnež Lukič, Čuča, življenjsko realna, vdana, vztrajna);</p>	do 3 točke
	<p>c) <i>značajske močnejši liki</i> (nosilci izrednih, strastnih čustev, nekonvencionalnosti, ko jih nosi strast, so nerazsodni, nerealni: Vruja, Petra, Lukič);</p>	do 3 točke
	<p>č) <i>ponekod so liki prikazani že rahlo stereotipno</i> (Vruja, Ciganka je strastna v ljubezni, svobodna, vaščan Juras ubogljiv, predan konvencijam, svoja čustva podreja videzu, zunanjim pravilom; z maščevalnostjo zaslepljena Petra), hkrati pa je čutiti žensko kot močnejšo, brezkompromisno;</p>	do 5 točk
	<p>d) <i>trditve, podprte s primeri iz novel;</i></p>	do 3 točke
	<p>e) <i>kandidatova opredelitev do značajev književnih oseb.</i></p> <p>(Vse po smislu. Kandidat seveda lahko izbere druge novele.)</p>	do 3 točke
Jezikovna pravilnost	<p>Za 4 isto-/raznovrstne napake = minus 1 točka (največ minus 5 točk)</p>	do 5 točk
Zgradba	<p>Logična povezanost besedila (koherenca) = do 3 točke Logična členjenost besedila – odstavčnost = do 2 točki Dolžina besedila (400–600 besed) = do 2 točki (minus 1 točka za +/- 50 besed; največ minus 2 točki)</p>	do 7 točk
Slog	<p>Živahnost = do 2 točki Jasnost, ustreznost besedišča = 1 točka</p>	do 3 točke